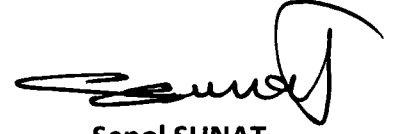

Şenol SUNAT
Manisa Milletvekili
Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sn. Vedat IŞIKHAN tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim. 30.07.2025

Şenol SUNAT
Manisa Milletvekili

İtfaiyecilik, yalnızca yangın söndürmekten ibaret olmayan; arama-kurtarma, afet müdahalesi, patlama ve kimyasal sızıntı gibi birçok riskli alanda görev yapan, yüksek fiziksel ve zihinsel dayanıklılık gerektiren, kamusal değeri yüksek bir meslektir. Ancak Türkiye’de bu hayati görevi yürüten binlerce itfaiye personeli, hala yasal bir meslek tanımına sahip olmadan, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun “Genel İdari Hizmetler” sınıfında, “büro memuru” statüsünde değerlendirilmekte, yönetmeliklere bağlı olarak çalışmaktadır.

Bu nedenle şehitlik hakkı, ölüm ve maluliyet tazminatı, yıpranma payı, erken emeklilik, görev tanımı ve ruh sağlığı hizmetleri gibi en temel haklardan mahrum bırakılmaktadır. 10 yıldan az süreyle görev yapmış bir itfaiyeci, yangında hayatını kaybettiğinde ailesine tek kuruş tazminat ödenmemekte, statü eksikliğinden dolayı “şehit” bile sayılmamaktadır.

2018 yılında yıpranma hakkı tanınmış olmasına rağmen, bu hak yalnızca “yangına doğrudan müdahale edilen dakikalar” üzerinden hesaplanmakta, diğer hayati görevler kapsam dışı bırakılmaktadır. Gelişmiş ülkelerde bu meslekler için psikolojik destek uygulanırken, Türkiye’de bu desteklerin tamamı yok hükmündedir.

Her ilin itfaiye ekipmanları aynı nitelikte değildir. Aynı zamanda itfaiyecilerin giydiği kıyafetler yaz ve kış mevsimleri ile bina yangınlarıyla orman yangınları arasında fark gözetmeksizin tek tip kullanılmaktadır. Oysa Avrupa’da bu kıyafetler farklılaşmaktadır.

İşçi sağlığı güvenliği yalnızca itfaiyecilerin karargahını temel almakta yangın yerlerini kapsamamaktadır.

Ayrıca, aynı işi yapan taşeron, sözleşmeli ve kadrolu personel arasında maaş ve özlük hakları bakımından büyük uçurumlar bulunmaktadır. Belediyelerin personel politikası, itfaiyecileri adeta “gider kalemi” olarak görmektedir. İtfaiyeciler park sulamadan bayrak asmaya kadar asli görev dışı işlere zorlanmakta, mesai ücreti 49 TL gibi sembolik bir seviyede kalmaktadır.

Tüm bu uygulamalar, açıkça sosyal devlet ilkesiyle ve insan onuruyla bağdaşmamaktadır. Bu bağlamda, aşağıdaki soruların yanıtlanması kamuoyunun bilgi alma hakkı açısından önem arz etmektedir;

1. İtfaiyeciliğin, yüksek riskli ve uzmanlık gerektiren bir alan olmasına rağmen neden hala yasal olarak "meslek" olarak tanımlanmamaktadır? Bu konuda bakanlığınızın bir yasa hazırlığı var mıdır?
2. Orman yangınlarında, görev sırasında hayatını kaybeden itfaiyecilere neden "şehit" statüsü verilmemektedir? Bu konuda bakanlığınızın bir düzenleme yapma planlanması var mıdır?
3. Görev başında vefat eden itfaiyecilere tazminat ödenebilmesi için 10 yıl görev şartı hangi hukuki gerekçeye dayanmaktadır? Yeni başlayan personelin bu şart nedeniyle mağdur edilmesi bakanlığınızca adil midir?
4. Yıpranma payının yalnızca "yangına doğrudan müdahale edilen süre" ile sınırlandırılması uygulaması hangi hukuki gerekçelere dayandırılmaktadır? Bu hesaplamanın 24 saat esaslı görev sistemine göre güncellenmesi için bakanlığınızın bir çalışması var mıdır?
5. Psikolojik travma, depresyon ve uyku bozuklukları gibi sorunlar yaşayan itfaiye personeline yönelik kurumsal psikolojik destek programı neden bulunmamaktadır? Böyle bir program geliştirilmesi gündemde midir?
6. Belediyelerin itfaiyecileri asli görevleri dışında görevlendirmesi (bayrak asmak, park sulamak vb.) yasal mıdır? Bu görev tanımı dışı uygulamalar bakanlığınızca denetlenmekte midir?
7. Türkiye genelinde farklı illerde görev yapan itfaiye personelinin kullandığı ekipman, kıyafet ve araçlar arasında ciddi kalite farkları olduğu bilinmektedir. Bu eşitsizliğin giderilmesi için bakanlığınızın bir standardizasyon planı var mıdır?
8. Aynı görevleri yapan sözleşmeli, taşeron ve kadrolu itfaiyeciler arasında maaş, terfi, sosyal haklar ve emeklilik farkı Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırı değil midir? Bu farkların giderilmesine dönük bakanlığınızın bir çalışma var mıdır?
9. Saatlik mesai ücretinin 49 TL gibi yetersiz bir seviyede olması adil midir? Riskli görev yapan personelin ücretlendirme sistemi bakanlığınızca yeniden değerlendirilecek midir?
10. Belediye itfaiyelerinin orman yangınlarıyla etkin mücadele edebilmesi için bakanlığınızca belediyelerde orman mühendisi istihdamının zorunlu hale getirilmesi planlanmakta mıdır?